

slovenskih knjig, zlasti „Novic“ toliko naučil, da je pisal gladko slovenščino na stara leta. Prekoračil je že 50. leto svoje dobe, ko je stopil v krog sotrudnikov „Novic“, katerim je ostal najboljši prijatelj in podpornik do prerane smrti.

Ko so se l. 1848. trudili naši možje za to, da bi se šola poslovenila, prijel je Verne za pero in poslovenil „vrlim učencom ljubljanskega gimnazija za poskušnjo“ Eutropijevo kratko rimsko zgodovino l. 1849. Rokopis hrani „Matica Slovenska“. Male odlomke iz njega sta objavila dr. Bleiweis in dr. Miklošič v svojih berilih.

Javno je nastopil Verne kot pisatelj leta 1851. v „Novicah“, kjer je objavil dolg potopis „Potovanje po nekterih jugo-slavenških krajih“. V naslednjem letniku je opisal „Potovanje po Laškim“. L. 1853. je poslovenil za „Novice“ „Premišljevanja narave in previdnosti božje v nji“ (po Sturm in Sanderu), „Visoki namen poljedelstva“, in leta 1856. „Natoroznanstvo sedaj in nekdanj“. Razven tega sta dr. Bleiweis in dr. Miklošič več Vernetovih krajših spisov, oziroma odlomkov objavila v svojih berilih, prvi za nižjo gimnazijo (1850—1855), drugi pa za višjo (1853—1865).

Najobsežnejši in najboljši spis Vernetov je „Potovanje v Sveto Deželo v letu 1857. V Ljubljani 1859. Natisnil Jožef Blaznik. 8°, str. 273.“ Knjiga je nastala iz potopisov, katere je objavljala v „Novicah“ leta 1858. Za „Vodnikov Spomenik“ je l. 1859. spisal „Odlomek občne povestnice“ o Turkih.

Ko je leta 1851. umrl župnik in pisatelj Matija Vertovec, nadaljeval in dovršil je Verne njegovo obširno delo „Občna Povestnica ali Zgodovina celega sveta.“

„Slovenska Matica“ hrani še te-le Vernetove rokopise: „Razgovor ob občni zgodovini, spisal J. B. Bossuet, poslovenil M. Verne“, in „Atala“, spisal Chateaubriand; po originalu poslovenil M. Verne. Tretji rokopis „Nekoliko odlomkov iz Korana“ pa je dr. Bleiweis objavil l. 1876. v „Letopisu“. Obširen in po vsebini zanimiv je tudi rokopis „Premišljevanje uzrokov velikosti in vpada Rimljanov, spisal Montesquieu, poslovenil M. Verne“.

Iz tega uvidimo, da je Verne ljubil in čital stare in moderne klasike ter iz njih zajemal svoje znanje in mišljenje. Dasi je bil izobražen in duhovit mož, vendar pa v njegovih izvirnih potopisih ne opažamo posebne duhovitosti. Opisaval je hladno razne vtiske, katere je dobil v raznih krajih in med raznimi ljudmi, a opuščal je vsake refleksije, ki bi spis poživljale in mu dajale pravo ceno. Vernetu smemo imenovati prvega slovenskega potopisca. Med slovenskimi pisatelji je zaslužil posebno hvalo in priznanje, ker je na stara leta v odlični službi prijel za pero iz čistega domoljubja, hoteč vsaj nekoliko tudi s svojimi trudi pospešiti oživljeno slovensko slovstvo ter koristiti svoji domovini. Bil je dober prijatelj škofu Ravnikarju, dr. Bleiweisu in mnogim drugim slovenskim veljakom one dobe. Verne naj bo vzgled požrtvovalnosti in iskrene domoljubnosti našim veljakom, ki marsikdaj v poznejši dobi, zlasti ako dosežejo neko stopinjo časti, krenejo na stara leta vse drugačno pot, nego jo je krenil vrli Verne, ter malomarno odložé ne le pisateljsko pero, temveč se celó ohladé v ljubezni do domovine in se filistersko umaknejo v kot. V tem pogledu si je zaslužil marljivi Verne hvaležnost narodovo.

Jesenski sliki.

Stoji na ravni kostanj,
Na vejah lista nima,
Za njim pomlad cvetoča,
Pred njim studena zima.

Stoji pred hišo stavec,
Na licih mu resnôba,
Za njim mladost prelepa,
Pred njim pa duri groba.

Anton Medved.